

KRONIKA NETESANÉHO TRŮNU

LEBKY

BRIAN STAVELEY

FANTOM Print

2019

Copyright © 2017 by Brian Staveley
Cover © Anas Asghar
Translation © Petra Kubašková
Map by Isaac Stewart

ISBN 978-80-7594-051-3

www.fantomprint.cz
www.facebook.com/fantomprint
www.instagram.com/fantom.print
#fantomprint
@fantom.print

PROLOG

Tento příběh jsem nikdy neměla v plánu vyprávět. Tenkrát, před všemi těmi lety, když jsem tě nakonec opustila, jsem si myslela, že ten příběh беру s sebou. Byla jsem přesvědčená, že patří mně, neboť jsem to přece byla já, komu se to všechno stalo, veškeré dění se točilo kolem mě – jenže příběhy takhle nefungují. Náležejí vypravěči pouze zčásti – i ta nejdivočejší historka si žádá spolupráci posluchače, a tady nejde o smyšlenou báchorku. Je to pravdivý příběh – nebo se pravdě blíží nejvíce, jak jsem toho po tolika letech ještě schopna – a vystupují v něm i další postavy. To vyprávění patří jim stejně jako mně, jenže jsou mrtví, a tak ty kousky musím poskládat sama. Byl jsi jediný, kdo byl u toho a přežil až do úplného konce, nevěděl jsi však, co se děje. Jak bys jen mohl? Měla jsem ti to povědět už dávno, uvědomila jsem si ale až mnohem později, že je to tvůj příběh stejně jako můj. Už je pozdě, ale stejně ti to říkám.

Šla jsem do Dombângu kvůli lásce.

A ano, také proto, abych zabila sedm lidí během čtrnácti dní, ale se zabíjením jsem si nedělala hlavu. Vyrostla jsem na místě, kde ženy chodily ve vestách posetých bodci, kde každý kněz měl u sebe tucet nožů, ocelové pasti a jehlice tak tenké, že se daly vbodnout očním důlkem za okem až do mozku a opět vytáhnout, aniž by zanechaly stopu. Viděla jsem ostatní kněží umírat ohněm a železem, někdy rychle, skokem z vrcholku pískovcového útesu, jindy pomalu, spolu s drobnými krůčky dehydratace. Do svých patnácti let jsem si musela vštípit do paměti tisícovku způsobů, jak obětovat ženu či muže svému bohu tak, aby je mohl s jistotou odtvořit. Oddanost bohu ani schopnost přinést oběť mi nedělaly starosti.

LEBKY

Ovšem láska... Láska byla zrádná. Do pětadvaceti jsem si užívala milenců a smíchu, dlouhých nocí na vysokých, opuštěných vrcholcích skal, a učila jsem se poznávat své tělo buďto sama, nebo v něčí žhavé náruči. Ale láska, ta se mi vyhýbala.

Nezasvěcený na tom zřejmě neshledá nic divného. Vždyť by ses mohl ptát: *Copak může láska zapustit kořeny v kamenném srdci Lebky? Jak by mohly Ananshaelovy nože poznat lásku?*

Neuráží mě to. Můj bůh v očích většiny lidí ztělesňuje jednu velkou záhadu a děs. Tys nebyl v Rassamburu, neslyšel jsi naše chóry při novoluní, neochutnal jsi sladké plody stromů vroubicích naše pískovcové stěny. Jak bys mohl vůbec něco vědět o mužích a ženách, jež lidé nazývají Lebkami? A jak by ses o tom mohl dovědět, kdybych ti to nepověděla?

Možná bych měla začít hned tím názvem. Není totiž správný.

V mé přísaze nejde o lebky, nepřísahám ani na ně, ani jim, ani v jejich blízkosti. Vlastně jsem lebku neviděla už několik let. Možná snad kousek zkrvavené kosti, který vysvitne pod rozřáztou kůží, ale skutečnou lebku, s očními důlky zejícími prázdnotou a postrádající čelist? Co bych si, dobrý bože, počala s lebkou?

Zdá se, že k běžným představám patří i to, že „pijeme krve nevinných děcek“, a tak rozptýlím i tuhle pomýlenou myšlenku: nepiji krev dětí, ani nevinných, ani těch, co se něčím provinily. Nepiji krev, ani lidskou, ani zvířecí. Jednou jsem si v Sie dala krvavé jelito, tlusté, černé, položené na kopci rýže, ale jedla jsem ho z normálního talíře, nikoli z lebky, a všichni ostatní jedli totéž.

Také bych měla objasnit, že se nekoupu v kádích s krví. Krve mám na sobě dost už jen od toho, když vyrazím do světa vykonávat práci svého boha. Jediným důvodem, proč se koupu, je, abych ze sebe krev *smyla*. Kněží boha smrti si dopřávají koupele v horké vodě, stejně jako všechny ostatní příčetné osoby po obou stranách Ancazu. Když jsem zpátky v Rassamburu, přisypu si do horké vody špetku jasmínu a drcené šalvěje. Mám ráda čistotu.

Namátkou objasním několik dalších věcí:

Nenosím oděv z lidské kůže. Dávám přednost hedvábí, ačkoli krev lze mnohem lépe vyprat z vlny.

Nikdy jsem nesouložila se žádnou mrtvolou. Nevím, kdo chodí a měří erekci oběšenců, můžu ale slíbit, že já to nejsem. Většina mužů je v posteli nešikovná a nemusí k tomu být ani znevýhodnění tím, že už jsou mrtví, což by z nich udělalo ještě větší nemehla. Mám ráda své milence stejné, jako mám ráda koupel: hřejivé, čisté a pokud možno voňavé, ačkoli u těch posledních dvou věcí jsem ochotna slevit.

Samozřejmě chápu, jak lidé dospěli k podobně pomýleným představám. Když vidíš lebku nebo sud plný krve, je velmi pravděpodobné, že tu byl můj bůh, odtvořil nějakou bytost a zase zmizel. Tak jako silný vítr za úsvitu víří prach a ohýbá větve stromů, se stejnou jistotou zanechává po sobě Ananshael na své cestě krev a lebky. Ovšem krev a lebky nejsou totéž co smrt, stejně jako ohnutá větev není vítr.

Smrt odolává veškerým příměrům a podobenstvím. To jsem se naučila během svého prvního roku v Rassamburu. Kdo říká o smrti, že je jako země za mořem či nekonečný výkřik, ten ji nepochopil. Smrt nezná přirovnání. Neexistuje nic, co by se podobalo Ananshaelovu dílu. Nejvěrnější odpovědí na jeho tajemství a majestát je mlčení.

Mlčení však na druhou stranu podněcuje představivost nezasvěcenců, v jejichž fantazii se následně zrodí lebky přetékané krví, orgie na hřbitovech, děti houpající se jako nepoužitelné lustry na stropech jeskyní ve světle svící. A tak je možná nedokonalé přirovnání lepší než vůbec žádné.

Vezmi si hrozen vína.

Nachová slupka vypadá jako ojíňená mlhou či ranním oparem. Vyleští ji, nebo třeba ne, a vlož ji do úst. Pod chladnou, hladkou kůží je pevné maso. Jestli na sobě nyní pozoruješ počátky vzrušení, přestaň. Začni si to představovat znovu od začátku. Víno je víno. Představ si ho pořádně, jinak to nebude fungovat.

A teď: jak to víno chutná?

Že hroznové víno chutná prostě jako hroznové víno? Samozřejmě že ne. Dokud do něj nekousneš, žádnou chuť nemá. Mohl by to být zrovna tak kámen, vylovený na podzim ze stude-

LEBKY

ného proudu nějaké řeky: hladká, studená kulička, tajnůstkářská, bez chuti. Mohl bys ji třeba navěky převalovat mezi horním patrem a jazykem a vnímat pouze nepatrnou kapičku šťávy z malého otvůrku, kde byla kulička utržena.

Jsi jako to víno – plný šťávy, lepkavé a syté sladké, plný mokrého, nachového života. Pravda života je pravda o hroznovém víně: zásadní je až okamžik, kdy čelisti stisknou, kdy praskne kůže, když sluncem živená, chladivá dužina vytryskne na jazyk. Bez okamžiku vlastní destrukce je víno pouze hladkým, barevným kamenem. Bez předchozí znalosti ženy, která jej drží v ruce, bez jejího očekávání, předtím, než vůbec přejde přes její rty, není ve víně ani stopa po rozdrčené slupce a sladkém životu, jenž jí teče po jazyku.

Takoví prý byli csestriim a nevariim, pokud kroniky nelžou – nesmrtelné, neporušené kameny, neschopné prožívat ani rozdávat radost. Samozřejmě že můj bůh byl mladý, když ještě chodili po světě. V těch dobách, kdy byli stvořeni, byl ještě slab, tak slab, že po tisíce let či déle unikali jeho doteku. Možná by takto přežívali navěky – nesmrtelní, vyjma oněch několika vzácných případů, kdy tělo bylo tak podlomeno násilím, že do něj můj bůh mohl konečně vložit své prsty –, ale csestriim neznali míru. Ve své suchopárné touze rozebrat faktickou stránku světa, poznat jej tak, aby ho mohli vytvarovat podle své vůle, dohnali nevariim příliš daleko, a ti jim nakonec oplatili úder.

Prohráli; csestriim je vymýtili ze světa, avšak můj bůh se během toho konfliktu mnohému přiučil a za dlouhých tisíciletí, jež následovala, zesílil natolik, že když jsme přišli my, lidé – ženy a muži putující po nemilosrdné zemi – dokázal s námi skoncovat lusknutím svých nespočetných prstů. U csestriim se tomuto triku nikdy nenaučil, avšak to nebylo podstatné. Byli jsme tu, abychom mu pomohli, rozevřeli to nesmrtelné tělo pomocí našeho bronzu a vpustili jej dovnitř. Csestriim byli jako kameny, my jsme je však rozbili, vyhladili jsme je tak, jako oni vyhladili nevariim.

My nejsme kameny. Naše lidská kůže je tenká a život, který hostí, je radostný. A smrt? Bůh, jemuž sloužím? Je jako čelist se-

vřená kolem nás, s příslibem sladké nachové destrukce, bez níž bychom nebyli o moc víc než vyleštěný kámen. Mí bratři a sestry toto chápou lépe než většina jiných lidí. Této pravdě zasvěcujeme svůj život. A tak není uvnitř stěn Rassamburu nouze o radost, potěšení, hudbu a ano, o lásku. Sledovala jsem staré páry, jak ruku v ruce sestoupily z krvavě rudých útesů, spojeni dokonce i v okamžiku svého odtvoření. Viděla jsem manželky, které nalily svým mužům otrávený čaj, jak samy přidržely hliněný šálek u zesláblých rtů, poskytly poslední úlevu, když se bolest z té či oné choroby stala neúnosnou. Byla jsem svědkem rozkoše ve tvářích mladších párů, které se odkradly pryč, dokonce jsem tu rozkoš zčásti cítila i sama, to drobné zachvění extatického blaha, když se mé rty spojí s jinými.

Nepocítila jsem však lásku.

Nevadilo mi to. Byla jsem mladá, silná, hořel ve mně zápal vlastní zbožnosti i soudržnosti mých bratrů a sester. Láska byla příjemná představa odkládaná na potom, něco, co přece mohu zažít později, až se vše zpomalí, až přestanu být mladá.

A potom přišla Zkouška a se Zkouškou ona píseň.

Můj bůh je velkým milovníkem hudby. Nikoli mlčenlivých neměnných forem, jimiž jsou malby a sochy, nýbrž hudby. Hudba je pevně spjata s odtvořením. Každá nota je podmíněna smrtí těch předchozích. Zkus je všechny udržet naživu a výsledkem bude šílenství, kakofonie, kravál. Píseň, stejně jako život, spočívá v umění nechávat věci odejít, v ochotě uznat od samého počátku, že přijde i konec. A ze všech rozmanitých podob hudby – houslí a bubinků, harfy a lesního rohu, nástrojů truchlivých i radostných – miluje Ananshael nejvíce lidský hlas, nástroj, jehož zvuk je hudbou vědomí vlastní konečnosti.

Nebylo žádným překvapením, že Zkouška začne písni, avšak ze všech melodií, které jsem v Rassamburu slyšela, mi tato jediná zůstala dosud utajena, stejně jako všem akolytům, kteří se s ní rovněž seznámili až těsně před Zkouškou. Poslouchej a pochopíš, jak prudce jsem pocítila potřebu poznat lásku:

LEBKY

*Toho, který pravdu zná,
i toho, kdo se plete,
pěvce lapeného v síti,
již melodie splete;
pošli, kde čekají na ně
s milionem prstů dlaně.*

*Toho, kdo smrt rozdává,
matku, v níž život uzrává,
strůjce jmen z milosti nože
odešli na věčné lože.
Zbav je dechu i života,
neb smrti vládne němota.*

*V rukou božích až spočinou,
zbývá dát duši jedinou –
pro niž tělo i mysl zpívá,
písní lásky tě rozechvívá,
tu duši bohu odevzdej
a víckráté ji nehledej.*

Nevím, kdo tu hudbu složil, je však dokonalá, vícehlasná, jedna melodie řeže jako obnažená čepel, druhá připomíná teplou kůži okamžik předtím, než se rozestoupí pod ostrím. Zpívali mi ji Ela a Kossal – ten úkol jim připadl jakožto mým Svědkům – v Síni všech konců, v klenuté pískovcové krychli bez oken, která měřila napříč asi jen tucet stop. Vlastně to nebyla tak docela síň, spíš komnata. Prostor osvětlovaly dvě svíce, bělostné válce tlusté jako moje stehna vsazené do nástěnných svícňů. Nebyly zde žádné oltáře. Těmi oltáři byla totiž jejich zpívající těla, jejich hudba, jejich obětina, a mihotavě ozářený prostor se tou písní plnil, až se zdálo, jako by píseň komnatou protékala. Elin hlas zněl sytě, hrdelně; Kossalův prostě a střídmě jako staré železo. Když jsem je poslouchala, rozplakala jsem se, štkala pro tu čistou krásu, a okamžik poté, když se má mysl přesunula od hudby ke slovům, jsem si

uvědomila, co to znamená: neuspěju. Vlastně už teď jsem selhala, už teď jsem neobstála u velké zkoušky oddanosti, a došlo k tomu ještě předtím, než vůbec začala.

Ta píseň je, jak jistě patrně, seznamem lidí, jež musí každý akolyta odevzdat bohu, než se stane právoplatným Ananshaelovým knězem. Od prvního k poslednímu obětovanému je budoucímu knězi vyměřeno čtrnáct dní. Čtrnáct dnů na to, aby přinesl oběti. Pro někoho, kdo vyrostl a byl vycvičen v Rassamburu, to nebyl nikterak děsivý úkol. Avšak pro někoho jako já, kdo nepoznal zamílovanost, byl nemožný.

Ta slova se mi třepotala v mysli ještě poté, co zpěv utichl: tu, pro niž tělo i mysl zpívá,

písní lásky tě rozechvívá, tu duši bohu odevzdej.

Ela si mého šoku všimla jako první, vyložila si jej však mylně.

„Já vím,“ pravila a přejela mi silnými, ale něžnými rukama po ramenou. Její prsty mě v chladném nočním vzduchu hrály. Její hlas zněl i bez not jako píseň. „Já vím.“

Kossal se již obrátil ke svícím. Dva plameny byly jediným světlem v místnosti, on se je však nyní chystal zhasit a už se mozolnatými prsty natahoval po prvním knotu, aby zaštípl plamen.

„Dej jí chvilku, ty kozle starý,“ řekla Ela.

Kněz se zastavil a otočil se. Jeho tvář vypadala jako vytesaná, jako by někdo do jeho kůže vyryl každičkou linii a vrásku. V obou očích se zalesklo světlo svící, pichlavé jako jehly.

„Může mít chvilku, kolik chce. Ale potmě.“

„A co když potřebuje trochu světla?“

Kossal odvrátil oči od Ely a nemelodicky si pohvizdoval škvírou v zubech, zatímco si mě prohlížel. „Když chce být kněžkou, měla by snést trochu té tmy. Navíc plýtváme voskem.“

„Už jsme plýtvali horšími věcmi než voskem,“ odvětila Ela. „Až budeme odcházet, uhasím je.“

Stařec si mne ještě chvilku prohlížel, podíval se opět na svíce, jako by v nich mohl najít odpověď, a zakroutil hlavou. „Elo Timarno, to, že spolu my dva ještě pořád pracujeme, je mi záhadou, již nedokážu rozluštit.“

LEBKY

Elin smích zacinkal jako stříbrný zvonek. Viděla jsem ji pěsti prorazit tlustý kvádr sluncem vypálené hlíny, viděla jsem ji chytit umírající kozu za rohy a zlomit jí vaz, vždy ale se svou silou nakládala s lehkostí. Svaly a šlachy, vinoucí se pod její hnědou kůží, vypadaly jako stvořené ke skákání či lenošení, nikoli k chladnokrevnému zabíjení. Všechno na ní působilo lehce: vlasy – bujná kštice plná černých kudrlinek – jako by s každým pohybem poskakovaly; její ruce se neustále plavně míhaly vzduchem, jak gestikulovala a brebentila o tom či onom; dokonce i koutky jejích rtů jako by stále měly nakročeno vzhůru, do úsměvu.

„Pracujeme spolu proto, že máš slabost pro mladé ženy,“ odvětila knězi a přítom na mě mrkla.

Kossal zamručel. „Tohle je na lidech legrační: když jim dopřeješ dostatek let, přestanou být mladí.“

„A kolik let to podle tebe trvá?“ zeptala se Ela a rozpráhla paže, jako by mu otvírala náruč či vyzývala staršího kněze, aby risknul ránu pěsti. Naklonila hlavu, usmála se a její zuby ve světle svíce zazářily. „Přestala jsem už být mladá?“ Ladně jako tanečnice se pomalu otočila kolem dokola, a když se ocitla zády k němu, na kratičký okamžik se zastavila, než otočku dokončila.

Kossal z ní nespouštěl oči. Jeho pohled byl upřímný, otevřený, uznalý, postrádal však jakoukoli vášeň, byl zcela oproštěn od nutkavé touhy. Přistihla jsem se, že chci, aby se na mne také někdo takhle díval – aby na mě jen nehleděl, ale skutečně mě viděl. Oči kněze však zůstávaly upřeny pouze a jen na ženu starší než já.

„Ještě ne,“ usoudil nakonec.

Ela se usmála. Oba stáli nehybně, do plamenů se však opřel průvan a stíny ženy a muže se zatřepotaly. „To jsem ráda. Ani netušíš, jak demoralizující by bylo, kdybys byl v sedmdesáti mladší než já v pětatřiceti.“

Kossal zakroutil hlavou. „Já už jsem přestal být mladý dávno. Nikdy mi to neslušelo.“

„Já budu soudit, co ti sluší.“

Starý kněz znovu zamručel, pak se otočil ke mně. „Dám ti ta-

kovou radu, děvče. Když tě na konci naší zkoušky nebudu muset zabít, mohla by ti jednou přijít vhod.“

Ela mě vzala kolem ramen. Spiklenecky mě stiskla, potom se naklonila blíž a žertem mi pošeptala do ucha: „Tvař se, že posloucháš. Jeho rady jsou příšerné, ale on je hrozně rád rozdává.“

Kossal to rýpnutí ignoroval. „Až odevzdáš bohu toho, koho miluješ, ujisti se, že to děláš správně. Jinak tě totiž...“, pokračoval a kývl k Ele, aniž by ze mě spustil oči, „bude otravovat do konce života.“

„Jak už jsem řekla,“ zamumlala Ela, pořád tak hlasitě, aby to Kossal slyšel. „Jeho rady jsou na draka. Narodila jsem se deset let po tom, co skládal zkoušku.“

„Měl jsem počkat,“ zamumlal napůl pro sebe, zakroutil hlavou a vykročil ke dveřím.

Pohybem tak rychlým, že jsem si to uvědomila až později, se ode mě Ela odtrhla a otočila se ke staršímu knězi, aby mu dala do žeber cvičnou ránu pěstí. Byla rychlá, stejně hbitá jako kterákoli kněžka, kterou jsem v Rassamburu viděla, nebyla to však její rychlost, nad čím jsem později znovu a znovu žasla, nýbrž to, jak hladce a dokonale Kossal zablokoval ránu, jak chytil její zápěstí a zadržel ty zaťaté prsty několik palců od svého boku. Ela shlédla ke své ruce, pochmurně potřásla hlavou, usmála se a natáhla se k němu, aby ho zlehka políbila na čelo.

„Opravdu bys mě uškrtil v kolébce?“ zeptala se. Ta slova byla vřelá, osobní, jako by zapomněla, že tam jsem.

„Bývalo by to bylo jednodušší,“ odvětil Kossal a pustil její zápěstí.

„Jednodušší než co?“

Starý kněz jenom zavrtěl hlavou. „Až budeš hotová, zhas svíčky. Trocha světla je v pořádku, ale když dojde vosk, je po všem.“

Kossal odešel do noci a cedrové dveře se za ním tiše zaklaply. Ela se na ně ještě chvíli dívala s našpulenými rty, jako by se chystala zahvízdat několik prvních taktů staré melodie. Vypadala zcela uvolněně, ale všimla jsem si, jak jí na krku tepe žíla, sice ne vyloženě rychle, avšak přece jen rychleji než předtím. I její dech

LEBKY

byl rychlejší, hrud' se jí pod rouchem zvedala a klesala, a já jsem nevěděla, zda to způsobila ona krátká potyčka s Kossalem, nebo něco jiného.

„On tě miluje?“ zeptala jsem se hloupě.

Ela se ke mně otočila a usmála se. „Ten starý blázen neví o lásce vůbec nic.“

„Ale kdysi vědět musel,“ namítla jsem.

„Kdysi?“ Kněžka naklonila hlavu ke straně, pak kývla. „Ach. Jeho zkouška.“

„Uspěl,“ řekla jsem. „Což znamená, že někoho miloval. Musel.“

Ela zpola přikývla. „Možná.“ Potom mě znovu objala jednou paží kolem ramene. „Dost už o něm. Už je napůl v Ananshaelových rukou. S tímhle sis dělala starosti, že? S odevzdáním toho posledního daru bohu?“

Zaváhala jsem. Tváří v tvář té pravdě jsem se cítila malá.

Kněžka si mě natočila čelem k sobě. Jednu ruku držela na mém rameni, druhou mi zvedla bradu, až jsem se jí dívala do tmavých očí. Husté kudrny ji obklopovaly jako mlha a odrážely světlo svící, až se zdálo, že vlasy září, zatímco její tvář zůstávala skryta ve stínu. Byla o pouhých několik palců vyšší, ale v tom okamžiku jsem mohla být klidně zase dítětem, které bloudí v komnatách takřka neznámých emocí.

„Ty poslední verše jsou vždycky těžké,“ řekla. „Dokonce i Ananshaelovi kněží někdy zapomínají, že patříme jemu. Láska je oproti tomu úskočná, šalivá bytost. Donutí tě uvěřit.“

„Láska...“ hlesla jsem, pak jsem se odmlčela, neboť jsem ze sebe nedokázala vymáčkнуть víc než ty dvě slabiky.

Ela kývla. „Ať je to kdokoli, myslíš si, že si ho můžeš nechat. Nebo ji.“ Přejela palcem po linii mé brady. „Nemůžeš.“

Najednou toho bylo na mě příliš. Zvládla jsem pouze zavrtět hlavou, v očích mě pálily horké slzy, a potom jsem otevřela těžké cedrové dveře a vyšla jsem do nočního chladu. Hřejivé světlo dvou svící jsem nechala za sebou a nad hlavou mi zasvítilo jiné, starší, chladnější světlo nespočetných hvězd rozestvých po obloze. Všude kolem mě ve světle měsíce zářily bledé

BRIAN STAVELEY

pískovcové sály a domy Rassamburu. Mezi nimi se pohybovali muži a ženy, o samotě, ve dvou, v malých skupinkách a rozprávěli, smáli se nebo mlčeli. Tmou se nesly útržky vzdálené písň. Všechno jsem to ignorovala a šla pořád dál, až už nebylo kam jít, až na samý okraj tabulové hory, kde jedinou volbou zůstávalo zastavit, nebo se zřítit.

Z okraje útesu jsem zírala dolů do velké propasti, jež obklopovala celý Rassambur. Samozřejmě že už jsem byla i za tou propastí. Narodila jsem se za ní, vyrůstala jsem tam až do deseti let a během těch patnácti roků, které následovaly, jsem tucetkrát přešla přes tenký pískovcový můstek spojující Rassambur s horami a okolním světem. I přese všechnu opuštěnost naší pevnosti je naše oddanost bohu založena na zbožném zápalu a pospolitosti, nikoli na řeholi. Náš bůh je tam, kde jsou lidé, ubírá se svým tichým krokem mramorovými chodbami mocných i nejdopornějšími zapadlými uličkami, navštěvuje osamělou chajdu na lesní mýtině stejně jako rušný přístav či tábor hemžící se vojáky. Jeho spravedlnost nečiní rozdíly a je absolutní, a totéž platí i pro nás – její vykonavatele. Na každý můj rok strávený v Rassamburu připadl jeden strávený v cizích zemích, někdy na západ od Ancazu, jindy na východ, vždycky to však byl život mezi lidmi, učení se jejich způsobům, poznávání jejich nadějí, strachů a tužeb. Žila jsem v Sie a Svobodném Přístavu, v rozsáhlém bludišti Uvashi–Ramy a maličkém městečku na východním břehu Zeleného vodopádu. Měla jsem přátele, známé a milence, na něž mi zůstaly milé vzpomínky, napříč dvěma kontinenty, a přece...

Neslyšela jsem, že se Ela blíží, pohybovala se příliš tiše, ale v chladném pouštním vzduchu jsem ucítila její vůni – jasmín a kouř. Stanula půl kroku za mnou. Když promluvila, její hlas jako by zůstal viset všude v okolním vánku.

„Bývala bych řekla, že jsem si za tu dobu už zvykla,“ zamumlala. Z jejího hlasu promlouval jakýsi vřelý humor, který jsem však nechápala.

„Na co?“

„Na vlastní zbedněnost.“

LEBKY

Zakroutila jsem hlavou, ale neotočila jsem se. „Tomu nerozumím.“

„Ale ano,“ odvětila Ela. „Rozumíš dobře, minimálně své vlastní zajímavé... situaci. Nedošlo mi to.“ Uchechtla se. „Jsme zaslepeni vlastním životem a já jsem se vždycky zamilovala tak snadno.“

Dlouze, nesouvisle jsem vydechla a dál jsem zírala do propasti. Vědomí, že krůček ode mě je strž, a pohled do ní mi z nějakého důvodu dávaly pevnou půdu pod nohama. Bylo to jako vidět záračnou ruku svého boha s milionem prstů, který trpělivě vyčkává.

„Jak je vůbec možné,“ zeptala jsem se napůl Ely, která tiše stánu vedle mě, a napůl sebe sama, „že jsem ještě po všech těch letech... že jsem se...“

„Nezamilovala?“

Otupěle jsem přikývla.

„Možná jsi vybíravější. Vybíravost není nic špatného, Pyrré – dej na mě. Kdysi jsem se zamilovala do jednoho farmáře, kousíček za Chubolem. Páchl tuřínem. Měl krátké, drsné krátké prstíky, vypadaly jako okoralé párky. Nikdy jsem neslyšela, že by řekl víc než pět slov najednou.“

Otočila jsem se k ní, zírala jsem na tu mrštnou, uhlazenou, smrtící ženu po mém boku a zkoušela jsem si ji představit vedle farmáře, který pěstuje tuřiny. Jako byste si chtěli představit lvici, která si tře zlatý bok o štětinatého starého vepře.

„Proč?“ zeptala jsem se.

Ela se opět zasmála. „No, to je mi otázka. Ať ti bude kdokoli tvrdit cokoli, Eira je tyranka a nevysvětluje mi své způsoby.“

„Ale muselo přece být něco...“

„Asi ano. Možná když jsem ho viděla pohnout tím balvanem.“

Ohromeně jsem potřásla hlavou.

„Byla jsem zrovna na cestách,“ pokračovala a její hlas vklouzl do rytmu vzpomínky, „a on si dělal pořádek na poli. Ležel tam kámen. Musel vážit desetkrát víc než on, možná dvacetkrát, co já vím, prací na poli jsem se nikdy nezabývala. Jde o to, že ten kámen byl obrovský, pohnout jím se zdálo nemožné. Tedy to jsem si myslela. Pracoval na tom celý den, vydloubával ho těmi malými

sukovitými prsty, podkládal ho kládami, aby ho posunul, a pokaždé trochu změnil jeho těžiště. Nikdy jsem neviděla nikoho tak pomalého, trpělivého, a pomyslela jsem si: ‚Není to sice žádný krasavec, ale chlapa, který dokáže takhle pohnout balvanem, bych měla poznat blíž.‘ Potřebovala jsem se přesvědčit, co všechno s tou svou pomalou, neodbytnou, neúnavnou trpělivostí dokáže. Chtěla jsem být tím kamenem.“

Obě jsme zíraly do tmy. Nad hlavami jsme měly jasnou oblohu, hvězdy zářily až mučivě ostře, ale daleko na sever, nejméně stovku mil daleko, až k vrcholům hor, zahnalý jarní větry bouří. Vždy stačilo několik úderů srdce a chladnou noční nebeskou báh roztráštěly modrobíléblesky, ačkoli jsme stály příliš daleko, než abychom zaslechly hrom.

„A co jsi tedy udělala?“ zeptala jsem se a pohlédla jsem na Elu právě v okamžiku, kdy udeřil další blesk; sledovala jsem, jak se její temná tvář rozzářila, aby následně zase zčernala.

„Strávila jsem s ním šest měsíců na jeho farmě.“

„Šest měsíců?“ Zkoušela jsem si to představit: zahlédnete na poli nějakého divného chlápka a ještě toho dne se rozhodnete, aniž byste o něm věděli cokoli jiného, než že umí přesouvat balvany, že s ním zůstanete půl roku v jeho domě. Celý ten příběh se tvářil jako historka, kterou možná vyčtete z knihy nebo vyslechnete u táborového ohně, upředenu z polu ze lži a z polu pro pobavení. Až na to, že Ela se přitom nesmála a mě nenapadal žádný důvod, proč by měla lhát. Najednou se mi zatočila hlava, jako by se vršek tabulové hory nepatrně naklonil a chtěl mě svrhnout do propasti. Ela mi položila konejšivou ruku na rameno a stáhla mě zpět.

„Jak jsi to zvládla?“ zeptala jsem se, když jsem získala zpět ztracenou rovnováhu.

Pokrčila rameny. „Bylo to snadné, stačilo nedívat se mu na prsty a dýchat jenom ústy.“

„Odvracet oči a dýchat pusou se mi nezdá jako dobrý základ pro lásku.“

Starší žena se zasmála. „A co myslíš, že je láska, Pyrre?“ tázala se. Jen jsem hloupě pokrčila rameny.

LEBKY

„Jak už jsem řekla,“ pokračovala Ela po krátké pauze, „k některým z nás přichází snáz než k jiným. Bohyně nás tvoří s nekonečnou rozmanitostí. naše útrapy se liší stejně jako naše obličej.“

Když jsem odpověděla, nedokázala jsem z hlasu vyhnat hořkost. „A přesto má pro nás Ananshael pro všechny stejnou zkoušku.“

„Cokoli jiného by bylo nespravedlivé.“

Kousla jsem se do jazyka tak silně, až jsem ucítila krev. „Proč mi to nikdo neřekl? Všechny ty roky... Umím zabít ženu dřevěnou miskou na třináct různých způsobů. Naučila jsem se nazpaměť jedy, které nikdo neviděl od válek csestriim, jedy staré jako nevariim, jestli vůbec kdy existovali. Vydržím zavěšená hlavou dolů na trámu celé hodiny nebo absolutně neslyšně vymáčknout okenní tabulku. Celou dobu jsem si myslela, že se připravuju, a teď... na ničem z toho nezáleží.“

Ela mi stiskla rameno. „Ale ano, záleží. Bez ohledu na tu záležitost s láskou máš sprovodit ze světa šest lidí.“

„Jenže já tu záležitost s láskou nemůžu odsunout stranou. I kdybych všechny ostatní obětovala hned první den, stejně neuspěju.“

„Možná ano. Můžeš zaujmout místo poslední oběti i sama. Kossal a já na to dohlédneme.“

Ta slova zněla vyrovnaně, dokonce povzbudivě, ale neposkytovala mi žádnou útěchu. Ne že bych se bála umřít. Kdo vyrostе v Rassamburu, je smířen s myšlenkou vlastního odtvoření. Ananshaelova milost a spravedlnost platí i pro nás. Nebo spíš hlavně pro nás. Kněžka, která není ochotná obětovat sama sebe, není žádnou kněžkou, nýbrž pouhou vražedkyní. Rozumím i tomuhle. Nebála jsem se vidiny vlastní smrti, ale selhání. Velmi dlouho ke mně Ananshaelovo umění přicházelo až moc snadno; zdálo se mi nefér, že se přede mnou tak náhle zjevila tahle nečekaná a nemožná překážka.

„Kdo to posoudí?“ zeptala jsem se tiše.

„Posoudí?“

„Ano, kdo je soudcem? O té lásce. Kdo o tom rozhodne?“

„Ach.“ Ela se otočila od nekonečné noci čelem ke mně. „Kossal a já rozhodneme společně.“

„A když zalžu?“

Kněžka pohrdavě sykla. „Od těch, kteří se podrobují zkoušce, očekáváme všeobecně trochu víc zbožnosti.“

„Zbožnost dokáže hromada mrtvol,“ odvětila jsem pochmurně. „Tohle jsem na našem bohu vždycky obdivovala – nepotrpí si na faleš. Když ze ženy vyprchá život, je fuč. Jenže láska...“ Dlouze, bezmocně jsem vydechla. „Tu může předstírat kdokoli. Předstírání k ní patří.“

„Slova dívky, která se nikdy nezamilovala.“

„Jak to poznáte?“ nenechala jsem se odbýt. „Když někoho najdu, když řeknu, že jsem zamilovaná, když na tom budu trvat, jak to prohlédnete?“

„S láskou jsou spojené určité projevy, pohybuje se v nás a skrze nás typickým způsobem. A mezi námi.“

„Co ty vlastně, u 'Kenta, jsi? Kněžka smrti, nebo nějaká básnířka?“

Litovala jsem těch slov už ve chvíli, kdy jsem je vypustila z úst. Ela byla o pouhých deset let starší než já, stejně dlouho tedy uplynulo od její zkoušky, ale v Rassamburu se za tu krátkou dobu stala téměř legendou. V osmadvaceti letech, poslušna nezpochybnitelnému rozkazu našeho boha, se vydala do Badrikas-Ramy, našla si cestu do prastarých neprodyšných zdí Paláce večerního vlnobití, proklouzla kolem Stráží soumraku a uškrtla nejstaršího manjarijského prince. Takový projev oddanosti považovali mnozí za nemožný. Potom, následující noci, se vrátila a zabila jeho bratra. A já jsem zpochybnila zbožnost této ženy; napůl jsem čekala, že mě shodí z útesu. Ona se místo toho zasmála.

„Řekla bych, že žena může být obojím. Může být i něčím víc. Noci strávené v něčí náruči nikterak nesnižují mou oddanost bohu. Můžeš přiložit ženě čepel k hrdlu...“ spustila a pohybem tak rychlým, že jsem jej ani nestihla sledovat, osvobodila svůj nůž z pochvy a přitiskla mi jej na kůži. V jejích tmavých očích jiskřilo světlo hvězd. „A můžeš ji při tom i políbit, když chceš.“

Na půl úderu srdce jsem uvěřila, že přesně to se chystá udělat. Na okamžik se zdálo, že nestojíme na okraji tabulové hory, nýbrž

LEBKY

visíme kus od ní nadnášené temnotou, nebo už jsme možná padaly a noční vzduch se možná mé kůže dotýkal tak jemně, že jsem to ani nepostřehla. Toto je jedna z Ananshaelových pravd – všichni umíráme, pořád. Narodit se znamená sestoupit z okraje útesu. Jedinou otázkou je, co dělat během pádu.

Eliny oči jako by nabízely odpověď, jenže jsem jí nerozuměla. Potom nůž zmizel stejně rychle, jako se objevil, zasunut zpět do pouzdra na jejím opasku. Nevzdálila se, ale přesto se mi teď zdála být nějak dál, jako by se mezi námi v té chvíli přetrhlo jakési pouto. Mohla jsem to tak nechat, kývnout a odkráčct. Jenomže jsem nikdy neuměla jen tak odejít.

„Já nejsem ty,“ řekla jsem tiše.

Ela kývla. „Ani bys neměla být.“

„To, čemu říkáš láska, možná pro mě vůbec láska není.“

„Tvé ruce nejsou mé ruce,“ pronesla Ela, vzala mě za zápěstí a podržela mou ruku v měsíčním světle, „ale pořád jsou to ruce. Tvoje láska nebude moje. To neznamená, že ji nedokážu vidět nebo poznat.“

„A když se zmýlíš? Když se zamiluju a ty to ani nepoznáš?“

Vzala mě i za druhou ruku. Stály jsme naproti sobě na kraji útesu jako dvě milenky. Měla jsem pocit, že kvůli mně nasadila smrtelně vážnou tvář, jako když dospělý předstírá pozornost před vzteklým dítětem. „V tom případě by ses měla bránit, Pyrre, až tě přijdu zabít.“

I

Tvorové shirvianské delty hovoří plynně jazykem mého Pána. Ani ti nejmenší z nich nejsou žádná krotká stvoření. Taková mnoho-
nožka omotaná kolem rákosu umí zabít člověka jediným kous-
nutím. Totéž platí pro pavouka očkovce, velkého jako můj nehet.
V kanálech se prohánějí hejna qiraň a každá z těch mrska-
jících se ryb je samý zub; viděla jsem, jak jim lidé házejí kozy – starou
oběť zakázaným bohům; jako byste hleděli na zvíře, které se pro-
stě rozplyne v krvavou pěnu. V deltě plavou krokodýli, co zažili
půlku doby, kterou to tu okupují Annuřané. Tahle pětadvacet stop
dlouhá monstra číhají ve vodních proudech stovku let nebo déle
a ti nejproslulejší zabijáci mají dokonce jména, která si lidé předá-
vají z generace na generaci: Sladká Kim, Tanečník, Mazlík. Jedi-
ným tvorem v deltě, který dokáže zabít krokodýla, je jaguár, což
by snad mohlo posloužit jako útěcha, pokud by ovšem tahle velká
kočka také neholdovala lidskému masu. Krokodýlům a qiraním
se lze vyhnout. U jaguárů je to beznadějně. Jako byste se chtěli
schovat před stínem.

Prvními Ananshaelovými služebníky byla zvířata. Dávno před-
tím, než jsme na scénu vstoupili my, se po zemi plížily krvelačné
šelmy a každý dráp i tesák, každá napjatá šlacha byla živoucím
nástrojem stvořeným k témuž nesmlouvavému konci. Hudba hrála
dávno předtím, než zazněl první tón lidské písně: řev vycházející
z hladového hrdla, rytmus tlap rychle našlapujících v podrostu, po
tvrdé, udusané hlíně, poslední, zřetelné zavřeštění a po něm už jen
ticho, bez něhož by všechny zvuky světa neznamenal nic. Odda-
nost zvířat je drsná, nevybíravá, avšak zcela ryzí.

To vše jsem si připomněla, když dlouhý most nad deltou, ten,

LEBKY

po němž jsme kráčeli větší část z oněch dvaceti mil, bezpečně podpíraný dřevěnými pilíři a táhnoucí se patnáct stop vysoko nad dole rostoucími sítinami, zasténal při silném poryvu větru. Až do té chvíle byl den klidný jako obraz, most se pod všemi těmi tisíci nohou klenul pevně jako skála. Když se pohnul, lidé kolem nás – poutníci a jezdci na mulách, dráteníci a vozkové – se vylekaně podívali dolů do vířících proudů. Znepokojené mumlání se vynořilo jako čerstvá houba po dešti. Někteří lidé se na místě zastavili. Jiní naopak přidali do kroku a nevědomky pospíchali do Anansh-elovy čekající náruče.

„Tohle se děje vždycky?“ zeptala se Ela, která se ke mně otočila. Nevypadala, že by ji to rozrušilo. Za celých těch tisíc mil cesty z Rassamburu vlastně nevypadala rozrušeně ani jednou. Ačkoli jsme po té cestě kráčeli od svítání, vypadala jako dáma, která si vyrazila na letní procházku v lehkých sandálech, v zářivém hedvábném *ki-panu* a se slunečníkem z červeného voskovaného papíru ledabyle hozeným přes rameno, aby se skryla před sluncem. Během prvních dnů naší cesty se mi to, co si s sebou zabalila, zdálo nepraktické. Brzy jsem jí ovšem začala závidět, že zvolila takový oděv – za horkých dnů vypadaly krátké šaty, jako že v nich není horko; když přišly bouřky, měla hlavu i trup pod slunečníkem suché a déšť jí neškodně stékal po dlouhých nohách a pokračoval ven ze sandálů.

„Už si to nepamatuju,“ přiznala jsem. „Byla jsem tu naposledy skoro před patnácti lety.“

Vítr znovu zadul, procipl sítiny a mohutné, dehtem napuštěné pilíře dlouhého mostu zavržaly. Dřevo se mi zachvělo pod nohama.

Kossal to ignoroval a šlapal dál naboso a v šedém rouchu, úplně stejně, jako to dělal každý den od chvíle, co jsme opustili Rassambur, lhostejný vůči dešti i kroupám, nehostinným úsekům cesty a dokonce i k nesmírnosti shirviánské delty, jež se tiše rozprostírala pod námi i před námi, kam až oko dohlédlo.

„Ti lidé vypadají nervózně,“ poznamenala Ela a zakývala prstem na dav kolem nás.

Měla pravdu. Muž s nůši na zádech několik kroků před námi,

pod tíží svého nákladu téměř úplně předkloněný, přidal do kroku a mumlal si cosi, co znělo jako modlitba. Za ním popoháněla nějaká žena svého manžela, aby šel rychleji, a ukazovala přitom přibližně na východ, kde oblohu halily zářivě bílé mraky. I já jsem cítila, jak se mi zrychlil puls, což bylo divné.

Za dlouhá léta v Rassamburu jsem se smířila s vlastní konečností. Milost ani spravedlnost mého boha mě neděsily. Naučila jsem se čelit vidině vlastního odtvoření, jež ležela přede mnou, s vnitřním klidem, dokonce s radostí. Nebo jsem si to alespoň myslela. Jak jsem však nyní stála na vysokém rozkývaném mostě, zjistila jsem, že ve mně návrat tam, kde jsem se narodila, něco probudil, jakýsi dětský instinkt hlubší než jakýkoli důkaz božství. Zatímco lidé kolem nás začali propadat stále větší panice, zůstávala moje mysl možná klidná, jenže mé tělo poznalo, že jsme zpátky, mé kosti i krev rozeznaly těžký pach bahna a horký slaný vzduch.

„Příznávám,“ pokračovala Ela, „že jestli se tento zázrak annurského stavitelství stane o něco méně zázračným, tak mě to naštve.“

Kossal pokrčil rameny. „Žijeme, dokud neumřeme.“

„Ale stejně,“ dodala Ela hloubavě, „na konci tohotohle mostu čekají ty nejlepší postele a nejjemnější švestkové víno v Dombângu. Byla by škoda nechat si to ujít.“

„Jistě chápeš,“ podíval se na ni starý kněz, „že rassamburské mince nejsou určeny k utrácení za lehkomyšlnost, přepych a zahálku.“

„Sám život je přepych a zahálka, Kossale. Než se odeberu ke svému bohu, mám v úmyslu užívat si vína a měkké postele pokaždé, když se mi namane příležitost, a pokud možno ve společnosti někoho velmi krásného a nahého.“

A potom, dřív než Kossal stihl odpovědět, znovu zaútočil vítr, jako by chtěl Elu pokárat za její plány, a svět se zakymácel. Do vzduchu se vznesly výkřiky mužů i žen a nad námi se divoce zatřepotalo deset tuctů pestrobarevných praporků, když se čtvrt míle dlouhý úsek, na němž jsme stáli, zavlnil, zaskřípěl, na obou koncích se oddělil od zbytku mostu a s praštěním starého dřeva se zřítíl.

LEBKY

Dopad byl měkký – samá voda a bláto –, což by někde jinde snad byla útěcha. Tady však ne. Když dombângští rybáři, kteří křižují kanály v deltě, mluví o někom, kdo zemřel – jakýmkoli způsobem, ať už o samotě v posteli, v taverně nebo probodnutý v nějaké zapadlé uličce – vždycky používají stejnou frázi: *převrhla se mu loďka*. Ta stará moudrost praví, že zůstat bez loďky ve vodách delty znamená být mrtev.

Samozřejmě že to rčení není docela správné. Tak už to někdy bývá. Vuo Tonové v deltě nějakým způsobem přežívají, daleko za hranicemi Dombângu. Tu a tam přežije i někdo přímo z města. Pamatuju si, jak z delty vyšla Chua Dvojsítnice a krvácela, ale byla živá. To se moc často nestává.

Z toho všeho by mohlo vyplývat, že shirvianská delta je příšerné místo pro založení města, jenže o to koneckonců šlo. Podle pověstí nepřišli první osadníci – muži a ženy, kteří sem před tisícovkami let doputovali, když tu ještě rostl rákos vysoký jako dům – kvůli rybaření nebo západu slunce; přišli se sem schovat. Na konci pradávných válek je sem, do kraje prorostlého sítinami, zahnal strach z csestriim. Csestriim – z nichž někteří žili pět tisíc let i déle – zemřeli, když se je snažili následovat. Mohli je sice zabít hadi nebo krokodýli, qirani nebo oštěpnatky, jenže ti první přistěhovalci vyprávěli jiný příběh, o bozích, kteří vypadali jako lidé, byli však rychlejší a silnější a neskutečně krásní. Dle pověsti to byli oni, kdo pozabíjel csestriim, a právě jim začali přeživší lidé, vědomi si křehkosti svého přežití hluboko v deltě, přinášet oběti. Po tisíce let se zdálo, že lid z Dombângu něco chrání jako štít; osada se mezitím rozrostla ve vesnici a vesnice v město, a cosi v deltě bylo zároveň příslibem ochrany i smrti.

A pak přišli Annuřané.

Říše sem tehdy vtrhla se svou typickou směsicí úchvatného vizionářství a úderného odhodlání. Místo aby se snažily proplétat skrytou cestičkou skrz sto tisíc smrtících kanálů delty, přitáhly annurské legie na severní břeh delty, rozložily svůj vojenský tábor a začaly stavět.

Kvůli tomu mostu padl milion stromů, přičemž některé sem byly dovečeny z míst vzdálených stovky mil. Deset tisíc vojáků při tom zemřelo – některé skolila nemoc, jiné uškli hadi nebo sežrali krokodýli či hejna qiraň, a ostatní prostě... zmizeli, ztraceni v neklidném labyrintu rákosí a sítin. Nikoli pro nic za nic doufal dombângský lid, že jej bohové opět ochrání. K jejich hrůze se však Annuřané se svými ztrátami smířili a jednoduše stavěli dál. Když řekli annurskému veliteli, že tento most bude největší stavbou světa, jenom pokrčil rameny a pravil: „Další důvod, proč mě svět moc neohromuje.“

Nakonec bohové selhali.

Když byla všechna těla spálena nebo odplavena, když byl starý dombângský kult konečně zlomen a veřelci téměř vyhladili staré způsoby, zůstal zde most jako čtyřicet mil dlouhé kopí vražené do srdce města. Vojáky nahradily na obrovské dřevěné konstrukci vozy a jezdci na mulách. Válečný nástroj se stal pouze dalším prvkem infrastruktury. Ve výšce více než tucet stop nad vodou i nad sítinami poskytoval peším i ostatním poutníkům jediný bezpečný průchod nad smrtícím močálem.

Tedy bezpečný až do chvíle, kdy se zřítí.

Na rozdíl od většiny lidí, kteří se v té chvíli nacházeli na hroučícím se mostě, jsem čekala, až budeme na půl cesty dolů, a teprve pak jsem vyskočila do bezpečné vzdálenosti od zábradlí, padajících těl a mrskejících se končetin panikařících zvířat. Bývala bych přistála dobře, kdybych pod sebou měla pevnou zem. Jenže věc se měla tak, že jsem oběma nohama žbluňkla do bahna a zapadla do něj až po kolena. Snažila jsem se vyprostit. Marně. Z paniky všeho, co zde náhle zůstalo uvězněno, jako by se mi o záda oťelo ledové peříčko. Vzduch byl plný vrískotu, jak se zranění lidé a tažná zvířata zmítali a propadali se hlouběji do bahna, zatímco ti, kteří zůstali zatím celí, se snažili pomoci nebo prchnout a chtěli se vodou a bahnem prodrápat ke svým milovaným nebo do bezpečí.

Přinutila jsem se sledovat muže ponořeného až po boky, který sebou házel a mlátil, až se nakonec zhroutil, jako když se složí papír.

LEBKY

Nebud' jako on, nabádala jsem sama sebe. *Jestli má být dnešek dnem, kdy se setkáš s bohem, jdi za ním s grácií.*

Ta myšlenka mi dodala rozvahu. Ať už mě v kostech páčil jakkoli krutý dětský strach, už jsem nebyla dítě. Smrt už pro mne nebyla žádným strašákem, tak proč bych se měla bát toho ostatního?

Opět jsem se zaměřila na svou vlastní situaci. Tentokrát jsem však pomalu a soustředěně zkusila pohnout jednou a pak druhou nohou. Byly pevně zaryté v bahně, ale zjistila jsem, že se můžu trošičku hýbat v kožených kalhotách. Povolila jsem si pásek a povedlo se mi vykroutit se o dalších několik palců, než se střenky nožů, připásaných k mým stehnům, zasekly zevnitř o látku.

Hromadný křik za mnou opět zesílil. Podívala jsem se přes rameno a viděla jsem, jak kanálem tiše připlouvá půl tuctu krokodýlů a z kalné vody jim vykukují jenom oči a hřbety. Sledovala jsem, jak jeden z nich zajel pod hladinu a chvíli nato už jedna žena, která se dosud plácala v kanále jenom ve vlastní panice, naposledy vyděšeně vykřikla, než zmizela, stržena někam pryč.

Jen pomalu, řekla jsem si, strčila jsem ruku do kalhot, vytáhla jeden nůž po druhém a položila je do bláta před sebou. *Pomalú.*

Když jsem se zbavila nožů, mohla jsem se zase hýbat. Předklonila jsem se, zaryla jsem prsty do mazlavého bláta a jako had soukající se ze staré kůže jsem se postupně vyprostila.

Vyprostit se ovšem vůbec nebylo totéž jako dostat se do bezpečí.

Když porušená část mostu spadla, vzala s sebou do bažiny víc než stovku lidí. Nejméně polovina z nich tu uvízla a zmítala se, krvácela, křičela – jinými slovy dělala všechno pro to, aby k sobě přilákala ty nejdychtivější predátory z delty. Kdybych bývala byla sama, možná bych se pokusila pomalu se doplazit bahnem až do bezpečí. Jenže krokodýli už kroužili kolem a na plazení nebyl čas. Stojatá voda kanálu o tucet stop dál se už barvila krví do rezava.

Úniková cesta byla jasná. Porušený kus mostu se zřítíl na bok, prasklé pilíře nyní trčely do stran jako zpřelámané nohy a západní zábradlí bylo pohřbeno v bahně a poničených sítinách, zatímco východní zábradlí se náhle ocitlo naležato jako kostra nějaké lávky, z níž někdo ukradl prkna. Přistála jsem asi patnáct stop

od těch trosek, ale jestli se mi podaří dostat se tam zpátky a vy-
lézt na to zábradlí, můžu po něm přejít přibližně oněch sto stop
až k místu, kde se odlomilo od zbytku mostu. Dřevo bylo sice
popraskané a rozlámané nejméně na dvaceti místech, ale pořád
to bude lepší než brodit se blátem nebo snažit se přeplavat přes
rozvířené kanály.

Jak jsem jela očima po mostě a hledala nejlepší cestu vzhůru,
zjistila jsem, že mí Svědkové už jsou nahoře, Kossal stál na zábradlí
s pažemi založenými na hrudi a Ela na něm seděla obkročmo
s otevřeným slunečníkem na rameni, aby jí slunce nesvítlo do
obličeje, a otřepávala si nohy, až jí sandály plandaly. Starší kněz
na mě ukázal, načež Ela přimhouřila oči, usmála se a zamávala.
Jako by byli na pikniku nebo koncertě pod širým nebem a výkřiky
plné hrůzy jako by se nesly vzduchem coby pouhá disharmonická
hudba muzikantů, kteří si teprve ladí nástroje.

Ela na mě vesele zamávala. Přes ten hluk jsem sotva slyšela její
hlas. „Kde vězíš, Pyrré? Pojd’!“

Posbírala jsem své nože a zasunula je zpátky do stehenních
pouzder. Když jsem se předtím vysoukala z kalhot, moje kalhotky
s dlouhými nohavičkami zůstaly na místě, ale před hady a kroko-
dýly mě neuchrání. Nejbezpečnější bylo dostat se co nejrychleji
z bláta, což znamenalo prodrat se přímo skrz klubko mužů a žen,
kteří uvízli mezi mnou a mostem.

Z jihu už je krokodýli obklíčili. Jedna z žen – útlá jako rákos,
ale nebojácná – znovu a znovu mlátila do těch potvor čtyři stopy
dlouhým kusem rozlámaného dřeva, zatímco se tři muži snažili
vytáhnout z marastu čtvrtou kamarádku. Ženě s dřevěnou zbraní
se pro tuto chvíli dařilo krokodýly odehnat. Bylo však jasné, že je
už moc dlouho neudrží. Menší ze dvou ještěřů se už začal sunout
stranou, aby na ni zaútočil z boku. A co hůř, žena stála po kolena
v krvavé vodě a tak se soustředila na krokodýly, že zapomněla na
ostatní hrozby číhající v deltě.

Obešla jsem ji zezadu, zamířila jsem k nejbližšímu úseku
zříceného mostu a zároveň jsem se držela od skupinky v dosta-
tečné vzdálenosti. Nechtěla jsem se nechat vtáhnout do jejich cha-

LEBKY

otického boje. Jenže když jsem se přiblížila k poškozené dřevěné konstrukci, uvědomila jsem si poprvé, jak vysoko nad blátem zábradlí visí. Na most se s přehledem vešly dva vozy vedle sebe, což znamenalo, že když se převrátil na bok, vytvořil svislou stěnu nejméně dvakrát tak vysokou jako já, a to i přesto, že vězel zčásti v bahně.

O kus dál na západ jekot sílil. Podívala jsem se tam. Vodou se tam brodili dva muži a snažili se, podobně jako já, dostat do bezpečí mostu. Kousek za nimi padl třetí muž na kolena a otevřel ústa dokořán ve zděšeném jekotu. Voda kolem něj začala bublat a měnit se v červenohnědou pěnu.

„Qirani!“ vykřikl někdo, jako by ta informace byla něco platná.

První oběť se marně sárala za svými druhy, kteří se však ani jedinkrát neohlédli, sesypal se do svého mokrého, násilného vytvoření a jeho křik zanikl v hlasitějším chóru. Za okamžik už další muž v kanále zavrával, potom další a byli sežrání dřív, než se vůbec stihli dostat k blátivému břehu.

Já jsem naštěstí nemusela přebrodit kanál, abych se dostala k mostu. Stále jsem však musela zdolat dřevěnou stěnu. Při zřícení odskočilo pár prken, která nyní ležela několik stop od trosek a poskytovala mi zubaté a nespolehlivé úchyty pro ruce a nohy. Menším štěstím už bylo, že ležela téměř přímo vedle ženy, která zápasila s krokodýly.

„Pyrre!“ Vzhlédla jsem a našla Elu, jak se na mě, obklopena sluneční září, zubí zpod svého paraplíčka. „Půjdeš sem nahoru, nebo co?“

„Mohli byste mi hodit lano.“

Zasmála se, jako bych právě řekla ten nejpikantnější vtip. „Já nemám lano. A kromě toho by to nebyla žádná legrace.“

„Uvědom si,“ vložil se do toho Kossal nevrle, „že dnes musíme ještě ujít patnáct mil. Tohohle všeho bychom byli ušetřeni, kdybys bývala zůstala na mostě.“

To poslední pronesl, jako by zůstat na mostě byla nějaká samozřejmost.

„Jděte klidně dál beze mě,“ řekla jsem. „Doženu vás.“

BRIAN STAVELEY

Ela zavrtěla hlavou. „Neposlouchej ho. Rádi počkáme. Je to překrásné ráno.“

Ti ubozí hlupáci stopu ode mě vypadali, že nesouhlasí. Jak se snažili vytáhnout kamarádku z bahna, docílili spíš toho, že se sami propadli ještě hlouběji. Jeden z mužů – dlouhovlasý, s hranatou čelistí a útlým pasem – zachytil můj pohled, jak tahal dívku za zápěstí.

„Prosím,“ hlesl. „Pomozte nám.“

Už teď byl po kolena v bahně a propadal se ještě hlouběji. Přes jeho rameno jsem viděla, jak žena s kusem dřeva prohrává bitvu s krokodýly. Sice útočila zuřivě, ale krokodýli ji zahnali až k jejím společníkům a chňapali po jejím klacku pokaždé, když se k nim přiblížil. Už ji začaly opouštět síly a jediné, co ji ještě pohánělo, bylo zoufalství.

„Pyrre,“ volala na mě Ela shora. „Toto je dílo boha.“

Na chvíli jsem ztuhla a zírala jsem na čtyři lidi bojující o holý život.

„Ne,“ odvětila jsem po chvíli. „Ještě ne.“

Můj další počín se může na Ananshaelovu služebnici zdát jako divné rozhodnutí. Pravdou bylo, že jsem se nezabývala tíhou mého boha, již zhoustl okolní vzduch, připraven odtvorit ty zoufalé duše. Ananshael je všdycky všude. Ani jsem neměla nic proti těm krokodýlům, kteří mi připadali jako obdivuhodná stvoření, více než schopná splnit boží poslání. Netrápil mě vyložene ten zápas, nýbrž uplynulé momenty, marnost toho boje. Když některá z našich kněžek vezme život, učiní tak rychle, čistě. Jestli tito muži a ženy měli zemřít, pak jsem si přála, ať se tak stane. Jestli chtěli bojovat, přála jsem si jejich boj. Oni však místo toho byli někde mezi, v beznadějném teritoriu, které nepatřilo Ananshaelovi, nýbrž strachu a bolesti. Pamatovala jsem si ty emoce z dětství. Když jsem se poprvé obrátila ke svému bohu, bylo to proto, abych jim unikla.

„Lehněte si,“ řekla jsem a ukázala jsem na bahno před ženou.

Muž na mě ohromeně zíral.

„Lehněte si,“ zopakovala jsem. „Klesáte, protože plocha cho-

LEBKY

didel je malá. Tělo má větší plochu. Lehněte si a nechte ji, ať po vás vyleze.“

Chvíli mu trvalo, než pochopil, potom kývl, za hlasitých mlas-kavých zvuků vytáhl nohy z bláta a vrhl se před ni na břicho. Druhý muž se vysvobodil, posadil se příteli na záda a z této stabilnější plošiny začal uvězněnou ženu jeden bolestný kousíček za druhým tahat z blátivého sevření.

Za nimi se žena s klackem napřáhla a ušetřila krokodýlovi ránu přímo do čumáku, čímž zvíře přinutila couvnout. Druhý ještě vycítil změnu sil v boji a stáhl se několik stop do vody.

„Je venku?“ vykřikla, aniž by se otočila. „Tak je už venku, do háje?“

„Skoro,“ hlesl muž ležící v bahně. „Jsi v pořádku, Bin?“

Žena se předklonila a celá udýchaná se opřela rukama o kolena. Chvíli nemohla odpovědět.

„Bin!“ zařval muž a hlas mu přeskočil v náhlé panice. „Není ti nic?“

Ze své pozice na ni neviděl, jak byl vmáčknutý do bahna.

„Je v pohodě,“ řekla jsem. „Zahnala je.“

„Už!“ vykřikl druhý muž a posadil se do bláta, když se uvězněná žena náhle vyprostila. „Je venku, Bin. Je venku. Pojd’.“

„Tudy,“ řekla jsem a ukázala k mostu.

Nechápavě zírali, každý z nich ztracen v bludišti vlastní paniky. Na vysvětlování nebyl čas.

„Pojd’te za mnou,“ řekla jsem, otočila jsem se k dřevěným troskám a začala jsem po nich šplhat vzhůru.

Zablácené ruce i nohy mi klouzaly a sebelepší úchyt byl zrádný. Na některých místech jsem se musela chytit jen konečky prstů. Dvakrát se prkno, kterého jsem se držela, se zlostným zaskřípáním utrhlo; pokaždé jsem se dokázala udržet. Když jsem se podívala dolů, viděla jsem, že mě následuje první žena, ta, kterou vyprošťovali, oči má vytřeštěné jako talíře a šlachy na krku a zádech se jí napínají. Pochybuju, že vůbec kdy lezla po něčem zrádnějším, než je žebřík, strach jí však dodával sílu a každé prkno, které se utrhlo pode mnou, znamenalo jistější úchop pro ty, kteří lezli za mnou.

BRIAN STAVELEY

„Už jste blízko,“ zavolala jsem na ni dolů.

Podívala se mi do očí, kývla a lezla dál.

Téměř jsme to zvládli. Nebo bych možná neměla říkat „my“.

Zvládla jsem to já, stejně tak žena, která lezla za mnou, a potom i muž za ní. Zatímco lezli, ti zbývající dva, muž, který si předtím lehnul do bláta, spolu s druhou ženou zaháněli krokodýly a po každé, když se ještěři přiblížili, se po nich oháněli klacky. Navždycky je nezadrží, ale to ani nepotřebovali. Potřebovali jenom získat čas pro své druhy, aby se dostali pryč, a potom už žena také šplhala a muž se zubatým kusem dřeva v každé ruce útočil na bestie. Krokodýli o několik stop couvli a on jim mrštil své ubohé zbraně do tlam, otočil se a začal šplhat.

Dívala jsem se shora od zábradlí a hrud' se mi vzdouvala vynaloženou námahou.

„Nuže,“ řekla Ela a ovinula mi paži kolem ramen. „Na Ananshaelovu služebnici jsi dnes učinila několik podivných rozhodnutí.“

Jenom jsem mlčky zavrtěla hlavou, protože jsem neměla jak to vysvětlit.

Krokodýli dole skřípali zuby a čeřili ocasey vodu.

„Pojď, Vo,“ řval muž vedle mě a natahoval se dolů skrz zábradlí ke svým druhům. „Už jsi skoro nahoře. Pojď, Bin, lez dál!“

Byla blizoučko, tak blízko, že k němu mohla natáhnout ruku. Když to udělala, utrhlo se prkno, kterého se držela. Chvíli to vypadalo, jako by tam zůstala zavěšená na neviditelném provaze; potom ale přepadla vzad a za ní se táhl její výkřik. Přistála špatně, noha se jí zabořila do bláta, ale byla ohnutá ve zcela nepřirozeném úhlu. Krokodýli se otočili pohybem tak ladným, že to vypadalo, jako by to měli secvičené.

„Uvolněte cestu bohu s milionem prstů,“ zašeptala Ela.

Druhý lezec, Vo, se otočil. Zachytila jsem v jeho tváři okamžitý záblesk hrůzy.

„Vstaň, Bin!“ žadonil. „Vstaň!“

Potom, když bylo jasné, že žena nevstane, skočil.

„To se zdá nerozumné,“ mudrovala Ela.

LEBKY

Kossal zamručel. „Přihlížením tomuto nesmyslu se do Dom-bângu rychleji nedostaneme.“

Ela se k němu otočila. „Odkdy je páново dílo nesmysl?“ tázala se.

„Dílo našeho pána se odehrává všude,“ odvětil Kossal. „Neustále. Chceš se snad zastavit pokaždé, když nějaký hmyz skoná uprostřed letu? Kdykoli budeme mít šanci vidět pár ryb vytažených v síti na souš?“

Ela kývla na to, co se odehrávalo dole. „Tohle je zajímavější než ryby.“

Kossal shlédl dolů a zakroutil hlavou. „Opravdu ne.“

Ela ho šťouchla loktem do žeber. „Nekaž legraci. Je to přinejmenším poučné.“

„Já nepotřebuju poučit o tom, jak zemřít v čelistech přerostlého plaza.“

„Ne pro tebe, ty starý kozle, pro Pyrre.“ Kývla směrem k dlouhovlasému muži, kterému se nějak povedlo najít rovnováhu v hlubokém zrádném bahně. „Tohle je láska,“ řekla a spokojeně se usmála.

„Hloupost,“ zamručel Kossal.

Ela pokrčila rameny. „Někdy je mezi nimi tenká hranice.“

Jestli to byla tenká hranice, povedlo se malířům a sochařům napříč staletími zůstat na jedné její straně. Umělecké ztvárnění lásky se obvykle zaměřovalo na méně vražedná témata: plné rty, pomuchlané postele, křivku obnaženého boku. Určitě v tom bylo méně krokodýlů. A ještě méně jekotu.

„Popral by ses s krokodýlem,“ naléhala Ela a opět Kossala šťouchla loktem, „abys mě zachránil?“

„Jsi kněžka Ananshaelova,“ poznamenal Kossal jízlivě. „Když přijde bestie, očekávám od tebe, že jí otevřeš náruč.“

„U něj to nějak nefunguje,“ podotkla Ela.

I muž přistál špatně. Sice to nevypadalo, že by si něco zlomil, ale dva kusy dřeva, kterými předtím odháněl bestie, mezitím zmizely. Dva nejbližší plazi se chystali vrhnout na zraněnou ženu. Muž, který neměl po ruce žádnou zbraň, zařval, hrdlo rozpálené

vzdorem, a skočil. Přistál na krokodýlově hřbetě a nějak se vyhnul mohutným cvakajícím čelistem. Zvíře sebou mrskalo a ocasem měnilo blátivou vodu v pěnu, ale muž se na něm držel, paže omotané kolem krokodýlova krku a tvář přitisknutou k lesknoucí se mokré kůži.

„Takhle se na ně musí,“ řekla jsem. „Dostaneš se za nepřítele a skočíš mu na záda. Sevřeš mu paží krk a o zbytek se postará nůž.“

„On nemá nůž,“ podotkla Ela.

Ženě se povedlo vyprostit se z bahna, odsunout se několik stop podél břehu kanálu, pryč od krokodýla čeřícího vodu i od samotného mostu. Její druhové vedle mě ječeli.

„Já mu jeden dám,“ řekla jsem a vytáhla jsem ze stehenního pouzdra nůž.

„Škoda dobrého nože,“ řekl Kossal.

„Mám další.“

Nůž přistál s mokřým žbluňknutím v bahně, čepelí dolů a v bezpečném dosahu zoufalého muže. Ten byl však tak zaměstnán soubojem s krokodýlem, že si toho nevšiml. Čepel se leskla v odpoledním slunci, ale on měl křečovitě zavřené oči. Žena, zaslepená hrůzou, se odpotácela do vody. Nikdo si vlastně nevšiml, že jsem tam něco hodila. Všechny oči se upíraly na zápas odehrávající se dole.

„Beru zpět,“ řekl Kossal.

Elsa se otočila, jako když mladá dívka dělá při tanci piruetu. „To je snad poprvé!“ Potom přimhouřila oči. „Co že to vlastně bereš zpět?“

Kossal ukázal na muže, zatímco krokodýl se vrhnul zpátky do vody a překulil se. „Pokud jde o to, jak funguje láska, je to výtečná lekce.“

„Láska spočívala v tom,“ vysvětlila Ela trpělivě, „že seskočil z mostu, aby tu ženu ochránil.“

„Láska je,“ odporoval Kossal, „když se vrhneš na smrtící bestii a teprve potom zjistíš, že ten boj nelze opustit. Buď zemřeš ty, nebo bestie.“

LEBKY

Nepodíval se na ni, ale Ela se do něj stejně zavěsila. „Já jsem určitě mnohem atraktivnější a poddajnější než krokodýl.“

„Nepatrně.“

Zvíře zůstalo pod vodou po tři údery srdce, pak pět, deset. Tam, kde zmizelo, divoce bublala voda, jako by pod hladinou někdo rozdělal velký oheň. Žena o několik stop dál vrávoravě padla na kolena a její křik nabral zcela nový rozměr. Za okamžik už se kolem ní v bahnem zhnědlé vodě začala šířit rudá skvrna.

Krokodýl se převrátil nahoru a shodil muže ze svého hřbetu na břeh. Očividně byl vyčerpaný, krvácel na hlavě a na rameni, košili měl napůl utrženou, ale nevzdával to.

„Už jdu,“ křičel a ukazoval na ženu. „Dostaň se k mostu a budeš v pořádku.“

„Ne,“ ječela. „Dostali mě. *Už mě dostali.*“

Zakroutila jsem hlavou. „Skončím to.“

Kossal se ke mně otočil se zkoumavým pohledem. „Zvívata na zemi a i ve vodě byla božími sluhy dávno před vznikem našeho řádu.“

„A tohle je Zkouška,“ připomněla mi Ela. „Musíš dodržovat pravidla.“

Než to dořekla, oba moje nože už letěly vzduchem. Jeden trefil ženu přímo do prsou. Druhý podřízl muži hrdlo a se šplouchnutím dopadl o kus dál do vody.

Kossal se ke mně otočil a tvářil se smrtelně vážně. „Oběti přinesené během Zkoušky jsou předepsány písni. Vybočit z nich znamená nesložit zkoušku.“

Zakroutila jsem hlavou a ukázala jsem na mrtvé. „Ona řekla, že ji dostali. *Toho, který pravdu zná.* On řekl, že už jde. *Toho, kdo se plete.*“

Kossal povytáhl obočí. Ela se jen rozesmála.

„Očekávám, že se z tohohle vyklube velmi příjemný výlet.“

Nebyla jsem si jistá, zda souhlasím.